

**2022–2030 M. MARIJAMPOLĖS REGIONO PLĖTROS PLANO PAŽANGOS PRIEMONĖS
LT024-03-02 „ŽALIOSIOS INFRASTRUKTŪROS PLĖTRA MARIJAMPOLĖS REGIONE“
PAGRINDIMO APRAŠAS**

Nr. _____

(data ir registracijos numeris)

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

Regiono plėtros uždavinys (-iai)	LT024-03-02 „Skatinti tausojantį išteklių naudojimą“
---	--

**II SKYRIUS
SITUACIJOS ANALIZĖ IR SIEKIAMAS POKYTIS**

2022–2030 m. Marijampolės regiono plėtros plane (toliau – MRPPL) nustatyta **problema**, kurią siekiama spręsti – „Nepakankamai tvarus išteklių naudojimas ir aplinka“. Viena iš nustatytų problemos priežasčių yra tai, jog „**Prasta aplinkos kokybė dėl oro, vandens ir kraštovaizdžio taršos, nedarnus išteklių naudojimas bei klimato kaitos padarinių valdymas**“ (Marijampolės regiono esamos situacijos bei problemų ir jų priežasčių analizė pateikiama MRPPL I skyriuje „Regiono plėtros plano teritorinė aprėptis ir regiono esamos situacijos analizė“).

Žalioji infrastruktūra urbanizuotuose teritorijose – tai ne tik parkai, žaliosios jungtys, bet ir žalieji stogai ir sienos, tvarios paviršinio vandens surinkimo sistemos bei pralaidžios dangos. Kitaip tariant, tai natūralių, pusiau natūralių ir žaliųjų elementų tinklas, teikiantis ekosistemos paslaugas, kuriomis grindžiama žmonių gerovė ir gyvenimo kokybė. Moksliniai tyrimai atskleidžia, kad miestų aplinka ir oras yra svarbus aplinkosauginis, ekonominis ir socialinis veiksnys. Esant daugiau žaliųjų elementų miestuose, pagerėja oro kokybė, sumažėja transporto triukšmas ir tarša, sumažėja „karščio salų“ neigiamas poveikis, padidėja gamtinė įvairovė, taip pat gyventojų fizinis aktyvumas, geriau atsistato fizinės bei psichinės jėgos, sumažėja stresas.

2022–2030 metų Aplinkos apsaugos ir klimato kaitos valdymo plėtros programoje¹ (toliau – Programa) viena iš numatytų sprendinių problemų – gamtinės ekosistemos, šalies infrastruktūra, ūkio sektoriai neatsparūs didėjančioms klimato kaitos keliamoms grėsmėms ir poveikiui. Taip pat Programoje teigiama, kad mažėja natūralių ir pusiau natūralių teritorijų, silpnėja gamtinio karkaso teritorijų ekologinis potencialas, nyksta biologinė įvairovė, degradoja ekosistemos, mažėja jų teikiamų paslaugų kokybė. Tam įtakos turi nepakankamai išplėtotą žaliąją infrastruktūrą: trūksta naujų želdynų, daugėja betono dangų, dėl ko palaiptinui nyksta natūralios gamtos buveinės. Šiai problemai spręsti ir priežastims šalinti numatyta regioninė pažangos priemonė „Plėtoti žaliąją infrastruktūrą urbanizuotoje aplinkoje“.

Nepralaidžių dangų ir žaliosios infrastruktūros plotų santykis 1 500 gyv./km² ir didesnio tankumo teritorijoje 2021 m. šalyje buvo 1,15, Marijampolės regione – 1,08. Regione rodiklio reikšmė yra aukštesnė (t. y. blogesnė) nei 5-ioose šalies regionuose². Tai rodo, kad poreikis žaliosios infrastruktūros plėtrai Marijampolės regione yra ir jos sprendinių pritaikymas urbanizuotose teritorijose yra aktualus.

Marijampolės regione pagal priemonę „Žaliosios infrastruktūros plėtra Marijampolės regione“ (toliau – Priemonė) planuojama vykdyti projektą „Žaliosios infrastruktūros plėtojimas Vilkaviškio mieste“ Vilkaviškio rajono savivaldybėje. Kitose dvejose regiono savivaldybėse – Kalvarijos ir Kazlų Rūdos, nėra teritorijų, tenkinančių pažangos priemonės „Plėtoti žaliąją infrastruktūrą urbanizuotoje aplinkoje“ finansavimo gairėse nustatytą išankstinę sąlygą – „Projektai įgyvendinami urbanizuotose teritorijose, kurių gyventojų tankis yra 1500 gyventojų/km² arba didesnis ir kurių gamtinių ir

¹ Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. kovo 3 d. nutarimu Nr. 318 „Dėl 2022–2030 metų plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos aplinkos apsaugos ir klimato kaitos valdymo plėtros programos patvirtinimo“;

² 2022–2030 m. regionų plėtros programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. birželio 29 d. nutarimu Nr. 713 „Dėl 2022–2030 metų Regionų plėtros programos patvirtinimo“;

antropogeninių plotų santykis yra mažesnis nei 1,5 (t. y. neatitinka optimalaus Lietuvos teritorijos žemės naudmenų plotų santykio, kurį sudaro 60 proc. natūralios naudmenos ir 40 proc. intensyvaus naudojimo antropogeninės naudmenos) taip, kaip numatyta žalinimo planuose ar žaliosios infrastruktūros poreikio žemėlapiuose³. Marijampolės ir Šakių rajono savivaldybės pagal Priemonę projektų neįgyvendins. Šios savivaldybės į žalinimo infrastruktūros plėtrą investuoja savomis lėšomis.

Remiantis valstybės duomenų agentūros duomenimis 2024 m. pradžioje 68 proc. visų šalies gyventojų gyvena miestuose. 2024 m. duomenimis Vilkaviškio mieste gyvena 10 179 gyventojai. Tai didžiausias Vilkaviškio rajono savivaldybės miestas pagal gyventojų skaičių (Vilkaviškio mieste gyvena 30 proc. viso Vilkaviškio rajono savivaldybės gyventojų), todėl siekiant, kad miesto aplinka ir oras būtų kokybiškas, būtina didinti miesto žaliosios infrastruktūros plotus, užtikrinti jų kokybę ir pasiekiamumą, integruoti kuo daugiau kitų gamta paremtų sprendimų.

Vilkaviškis, kaip ir dauguma Lietuvos miestų, yra ganėtinai žalias, tačiau želdiniai yra fragmentuoti, jiems nėra keliami kokybės reikalavimai, nėra atsižvelgiama į jų potencialą teikti platesnį ekosisteminių paslaugų spektrą bei galimybę prisidėti prie klimato kaitos poveikio švelninimo. Dideli kietų dangų plotai ir gatvių želdynų stygius gatves daro vizualiai skurdesnes, didina lietaus nuotekų surinkimo sistemos apkrovą, kuria karščio salų efektą. Mieste gausu neišnaudotų atvirų plotų, kurie galėtų būti įveiksminti kaip žalieji plotai⁴.

Parengus Vilkaviškio miesto dalies teritorijos žalinimo schemą⁵ kurioje numatyti įgyvendinti su žaliosios infrastruktūros plėtra susiję sprendiniai ir priemonės, numatoma tvarkyti Vilkaviškio miesto teritoriją, didinant žaliosios augmenijos kiekį, išsaugant esančius želdynus, asfalto ir betono dangą keičiant vandeniui laidžia danga, įrengiant inkilus šikšnosparniams, paukščiams, vabzdžių viešbučius, įrengiant bunas Šeimenos upės vagoje ir vykdant kt. žalinimo priemones.

Pagal parengtą Vilkaviškio miesto žalinimo schemą nustatyta, kad Vilkaviškio miesto nagrinėjamoje teritorijoje (kurios plotas apima 100 ha) dominuoja technogeninės dangos, užimančios 24 ha (24 proc.) nuo viso ploto. Tai yra įvairūs nelaidūs vandeniui paviršiai, kaip betoninės, asfalto dangos, gatvėse, automobilių stovėjimo aikštelėse. Pastatai užima 13 ha (13 proc.), kuriuos taip pat galima priskirti technogeninėms dangoms, todėl bendras kietų dangų plotas užima 37 ha nagrinėjamo ploto. Antra vieta pagal paviršiaus plotą tenka įvairioms pievoms bei atviroms erdvėms, kurias galima priskirti pievoms. Tai įvairūs žolynai, kurie driekiasi palei Šeimenos upę, neišnaudoti miesto skverai, neužsodinti ir neapaugę želdiniais. Tokie plotai sudaro 20 ha, arba 20 proc. nuo nagrinėjamos teritorijos dangų. Želdiniai ir želdynai (gatvių želdiniai ir atskirieji želdiniai) sudaro tik 12 ha (12 proc.). Privatūs sklypai sudaro trečdalį nuo viso ploto – 29 ha (29 proc.), šie sklypai neįtraukti į analizę ir žalinimo sprendinius.

Šios pažangos priemonės **tikslinė grupė** – 10 179 Vilkaviškio miesto gyventojai⁵, Vilkaviškio rajono savivaldybės administracija, Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos Kauno valdybos Marijampolės aplinkos apsaugos skyrius.

Tikslinės grupės poreikiai – ekologiška ir kokybiška gyvenamoji, darbo ir poilsio aplinka. Miesto žalinimo svarba yra daugialypė, apimanti ekologinę, psichologinę ir fizinę naudą. Ekologiniu lygmeniu augmenija gali sušvelninti miesto šilumos salų poveikį suteikdama šešėlį ir sumažindama aplinkos temperatūrą. Visa tai veikia kaip anglies absorbentai, asimiliuojantys anglies dioksidą ir išskiriantys deguonį, taip kovodami su tarša ir prisidedant prie švaresnio oro. Dideli želdiniai ir rekreacinės erdvės ugdo bendruomeniškumo jausmą ir gerina psichinę sveikatą. Be to, šiose srityse skatinamas fizinis aktyvumas, kuris yra labai svarbus miesto aplinkoje, kur vyrauja sėslus gyvenimo būdas.

1 lentelė. Gyventojų skaičius Vilkaviškio mieste⁶

Miestas	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Vilkaviškis	10 331	10 275	10 286	10 148	10 222	10 179

³ Finansavimo gairių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2023 m. lapkričio 3 d. įsakymu Nr. D1-361 „Dėl regioninės pažangos priemonės 02-001-06-08-02 (RE) „Plėtoti žaliają infrastruktūrą urbanizuotoje aplinkoje“ finansavimo gairių patvirtinimo“ 2.8.1. p.

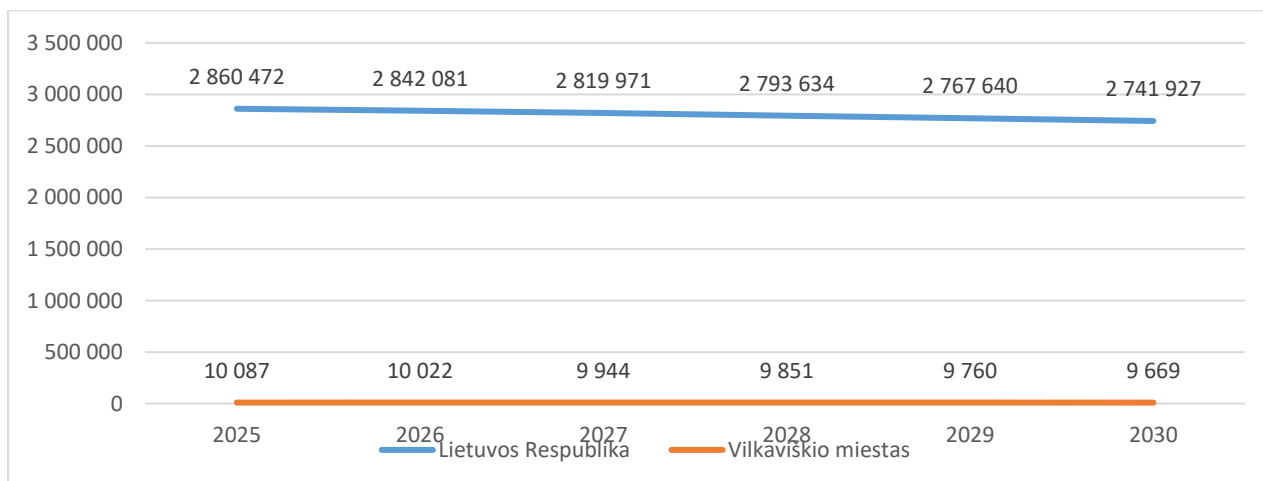
⁴ Vilkaviškio miesto dalies teritorijos žalinimo schema, patvirtinta 2024 m. gegužės 31 d. Vilkaviškio rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. B-TS-438 „Dėl Vilkaviškio miesto dalies teritorijos žalinimo schemos (žemėlapio) patvirtinimo“ (toliau – Vilkaviškio miesto žalinimo schema) [B-TS-438 Dėl Vilkaviškio miesto dalies teritorijos žalinimo schemos \(žemėlapio\) patvirtinimo \(teisėinformacija.lt\)](#);

⁵ Valstybės duomenų agentūra

⁶ Valstybės duomenų agentūra

--	--	--	--	--	--

Remiantis Valstybės duomenų agentūros pateikiamomis šalies gyventojų skaičiaus prognozėmis iki 2030 metų, numatoma gyventojų skaičiaus mažėjimas šalyje (1 pav.). Remiantis šiais duomenimis proporcingai prognozuojamas Vilkaviškio miesto gyventojų skaičiaus, t. y. tikslinės grupės, pokytis. Tačiau siekiant didinti regiono patrauklumą gyventi (ypač klimato kaitos kontekste), mažinti neigiamą aplinkos įtaką gyventojų gerovei būtina užtikrinti žaliosios infrastruktūros plėtrą ir įgyvendinti prie to prisidedančias priemones.

1 pav. Gyventojų skaičiaus šalyje ir Vilkaviškio mieste metų pradžioje prognozė

Tikslinės grupės poreikiai šios pažangos priemonės įgyvendinimo ir 5 metų po pažangos priemonės įgyvendinimo pabaigos laikotarpiu išliks tokie patys, tačiau bus geriau tenkinami, kadangi bus sutvarkyta Vilkaviškio miesto teritorija, suprojektuojant naujus ir atnaujinant jau esančius želdynus, sutvarkant rekreacines erdves, pakeičiant asfalto dangas ir įgyvendinant kitus žalinimo infrastruktūros plėtros sprendinius. Taip pat investicijos į žalinimo infrastruktūros plėtrą padidins miesto patrauklumą gyventi, kadangi aplinkos kokybė kaip vienas veiksnių lemiančių miesto patrauklumą. Įvykdžius projektą ir įgyvendinus numatytus žalinimo sprendinius 18 Vilkaviškio miesto lokacijų bus suformuoti atskiri želdynai miesto aikštėse, skveruose, apželdinti neišnaudoti plotai, performuoti želdiniai apimantys ne tik žalinimo, bet ir „pilkosios“ infrastruktūros sprendinius, dėl to pagerės miesto oro kokybė, sumažės transporto triukšmas ir tarša, sumažės „karščio salų“ neigiamas poveikis, padidės gamtinė įvairovė ir gyventojų fizinis aktyvumas. Iš viso įgyvendinus projektą žalinimo zonų plotas sudarys apie 325 371 m².

Įgyvendinus žalinimo infrastruktūros plėtros priemones būtų prisidedama prie 2022–2030 m. Regionų plėtros programoje⁷ nustatyto poveikio rodiklio siekimo (2 lentelė).

2 lentelė. Siektinos poveikio rodiklių reikšmės Marijampolės regione

Poveikio rodikliai	Pradinė rodiklio reikšmė (2021 m.)	Siektina rodiklio reikšmė (2025 m.)	Siektina rodiklio reikšmė (2030 m.)
Nepralaidžių dangų ir žaliosios infrastruktūros plotų santykis 1 500 gyv./km ² ir didesnio tankumo teritorijoje, santykis, dešimtainė trupmena	1,08 (2021)	1,08 (2025)	1,06 (2030)

Šia pažangos priemone bus prisidedama prie poveikio rodiklio pasiekimo, tačiau pagal intervencijų logiką ir finansines apimtis įtaka poveikio rodiklio reikšmės pasiekimui yra minimali. Nes pažangos priemonės veiklos bus įgyvendinamos tik toje teritorijoje, kurioje gyventojų tankis yra 1500 gyventojų/km² arba didesnis ir kurių gamtinių ir antropogeninių plotų santykis yra mažesnis nei 1,5, o į mažesnio nei 1500/km² gyventojų tankumo teritoriją pateks ne daugiau kaip 20 proc. tvarkomos teritorijos.

⁷ Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. birželio 29 d. nutarimu Nr. 713 „Dėl 2022–2030 m. Regionų plėtros programos patvirtinimo“ (toliau – RPP) (III skyrius „RPP poveikio rodikliai ir jų siektinos reikšmės“, 1 lentelė „NPP ir RPP rodiklių sąsajos“);

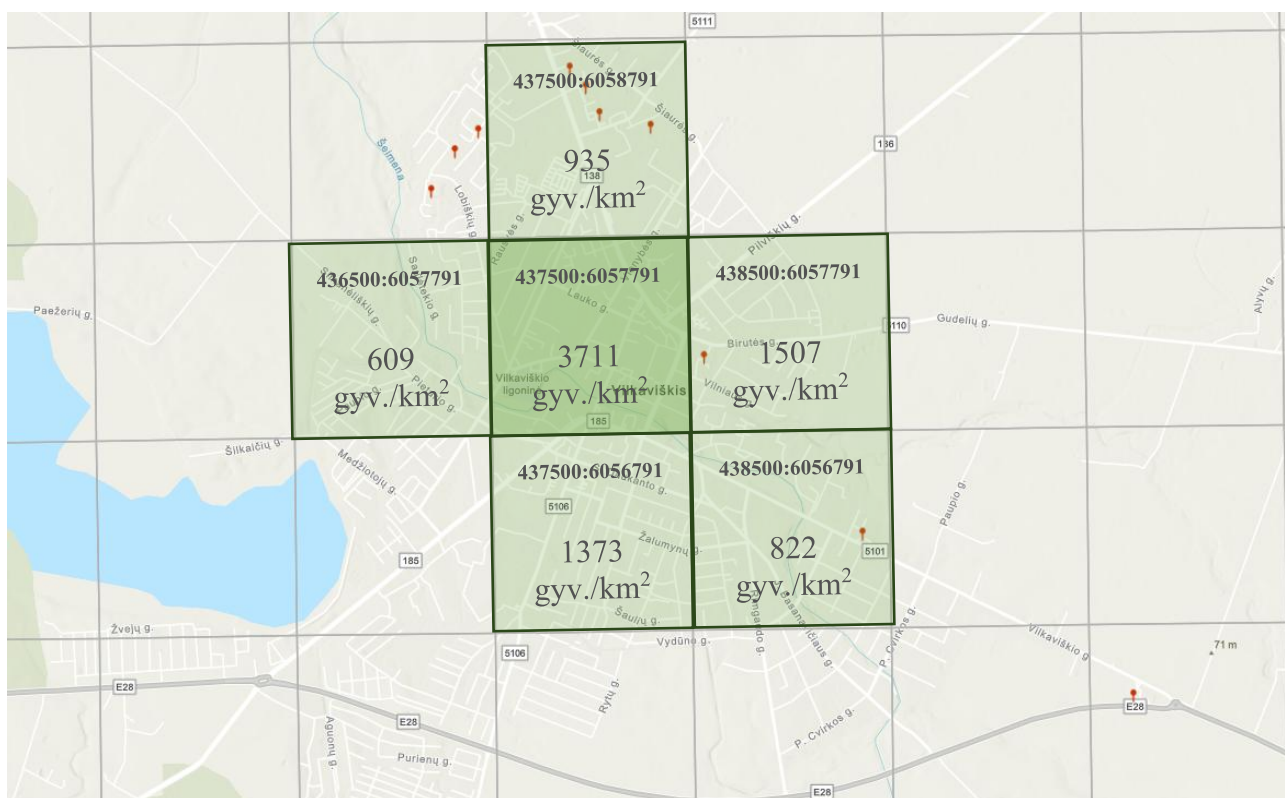
Per pastaruosius metus intervencijų sprendžiant problemą Vilkaviškio rajono savivaldybė nevykdė. Buvo vykdomos pavienės nevyriausybinų organizacijų akcijos, susijusios su medžių sodinimu Vilkaviškio mieste (Vilkaviškio trečiojo amžiaus universitetas pasodino apie 470 Lietuvoje auginamos rūšies ąžuolų, 33 gudobeles, Vilkaviškio miesto laikrodžio paramos fondas pasodino 22 sakuras).

III SKYRIUS PAŽANGOS PRIEMONĖS ĮGYVENDINIMO TERITORIJA

Priemonė bus įgyvendinama Marijampolės regiono Vilkaviškio rajono savivaldybės Vilkaviškio mieste, tvarkant 18 miesto lokacijų.

Projektą numatoma įgyvendinti pagrindinėje gardelėje kurios koordinatės: 437500:6057791. Gyventojų tankis šioje gardelėje yra 3711 gyventojų/km².

Gamtinių ir antropogeninių plotų santykis šioje gardelėje yra 1 (nepralaidžių dangų ir žaliosios infrastruktūros santykis (paprastosios trupmenos skaitiklis) yra 5, nepralaidžių dangų ir žaliosios infrastruktūros santykis (paprastosios trupmenos vardiklis) yra 5).

2 pav. Tvarkomos teritorijos Vilkaviškio mieste schema

Dalis Vilkaviškio miesto dalies teritorijos žalinimo schemeje nurodytų sprendinių patenka į mažesnio tankumo teritorijas (gardelės koordinatės 437500:6058791 (gyventojų tankis 935); gardelės koordinatės 438500: 6057791 (gyventojų tankis 1507 (pagal gyventojų tankį gardelė tinkama vykdyti veiklas, tačiau netenkinamas reikalavimas dėl gamtinių ir antropogeninių plotų santykio, jis lygus 1,5); gardelės koordinatės 438500: 6056791 (gyventojų tankis 822); gardelės koordinatės 437500: 6056791 (gyventojų tankis 1373), **gardelės koordinatės 436500: 6057791 (gyventojų tankis 609)**). Bet tai sudarys ne daugiau kaip 20 proc. tvarkomos teritorijos.

IV SKYRIUS PAŽANGOS PRIEMONĖS VEIKLOS, PROJEKTŲ VYKDYTOJAI IR PARTNERIAI

Siekiant didinti miestų žaliosios infrastruktūros plotus, užtikrinti jų kokybę ir pasiekiamumą, integruoti kuo daugiau kitų gamta paremtų sprendimų Marijampolės regiono Vilkaviškio rajono savivaldybės Vilkaviškio mieste numatoma įgyvendinti vieną pažangos priemonės veiklą „**Žaliosios infrastruktūros plėtra**“. Įgyvendinant šią veiklą būtų sudarytos sąlygos gerinti aplinkos kokybę, tvarkant Vilkaviškio miesto teritoriją, didinant žaliosios augmenijos kiekį, išsaugant esančius želdynus, asfalto ir betono dangą keičiant vandeniu laidžia danga ir vykdant kt. žalinimo priemones. Numatyta įgyvendinti veikla prisidės prie MRPPL problemos „Nepakankamai tvarus išteklių naudojimas ir aplinka“ priežasties „Prasta aplinkos kokybė dėl oro, vandens ir kraštovaizdžio taršos, nedarnus išteklių naudojimas bei klimato kaitos padarinių valdymas“ sprendimo, kadangi numatyti žalinimo sprendiniai teigiamai įtakos aplinkos kokybę bei prisidės prie aplinkos taršos mažinimo.

3 lentelė. Numatomos investicijos pažangos priemonės lėšomis

Esama situacija	Numatomos investicijos
Vilkaviškio rajono savivaldybė	
Vilkaviškis yra ganėtinai žalias miestas, tačiau želdiniai yra fragmentuoti, jiems nėra keliami kokybės reikalavimai, nėra atsižvelgiama į jų potencialą teikti platesnį ekosisteminių paslaugų spektrą bei galimybę prisidėti prie klimato kaitos poveikio švelninimo. Dideli kietų dangų plotai ir gatvių želdynų stygius gatves daro vizualiai skurdesnes, didina lietaus nuotekų surinkimo sistemos apkrovą, kuria karščio salų efektą. Mieste gausu neišnaudotų atvirų plotų, kurie galėtų būti įveiksminti kaip žalieji plotai bei teikti pasigėrėjimą miestiečiams.	Remiantis Vilkaviškio miesto žalinimo schema, projekto „Žaliosios infrastruktūros plėtojimas Vilkaviškio mieste“ įgyvendinimo metu numatomi įgyvendinti žalinimo sprendiniai 18 Vilkaviškio miesto lokacijų: atskirų želdynų formavimas: miesto aikštės, skverų, neišnaudotų plotų apželdinimas, želdinių performavimas apimantys ne tik žalinimo, bet ir „pilkosios“ infrastruktūros sprendinius; bendro naudojimo želdynų ir gatvių apželdinimą: sprendimai, susiję su esamų gatvių želdynų išsaugojimu, priežiūra, naujų želdinių įsodinimu ir ugdymu; biologinės įvairovės gausinimą: inkilų iškėlimas šikšnosparniams ir paukščiams, negyvos medienos gausinimas, vabzdžių viešbučių įrengimas ir kt.; Šeimenos upės vagos renatūralizaciją: „švelniosios“ renatūralizacijos priemonės, apimančios tėkmės lėtinimą. Planuojami žalinimo sprendiniai 18 Vilkaviškio miesto lokacijose pateikiami Vilkaviškio miesto žalinimo schemoje ⁵ . Planuojama žalinimo zonų plotas sudarys apie 28,10 ha.

Galimas projektų pagal šią priemonę **pareiškėjas** – savivaldybių administracijos (remiantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 26 punktu, kraštovaizdžio, nekilnojamųjų kultūros vertybių ir savivaldybės įsteigtų saugomų teritorijų tvarkymas ir apsauga, savivaldybės želdynų ir želdinių teritorijose esančių želdynų ir želdinių apsauga, priežiūra ir tvarkymas, būklės stebėseną, želdynų kūrimo ir želdinių veisimo organizavimas ir (ar) vykdymas, želdinių ir želdynų, neatsižvelgiant į žemės, kurioje jie yra, nuosavybės formą, inventorizavimas ir apskaita, atskirųjų želdynų žemės sklypų formavimo, šių sklypų kadastro duomenų nustatymo ir jų įrašymo į Nekilnojamojo turto kadastrą organizavimas yra savarankiškoji savivaldybių funkcija.

Projekto partneris – Akcinė bendrovė „Via Lietuva“. Vykdamas projektą planuojami sprendiniai patenka į Vilkaviškio miesto Gedimino ir Vytauto gatves, kurias patikėjimo teise valdo AB „Via Lietuva“. Be jų sutikimo nebūtų galimybės vykdyti projektą. Dėl šios priežasties buvo pasirinktas būtent šis partneris.

V SKYRIUS PAŽANGOS PRIEMONĖS PROJEKTŲ ATRANKA

Projektų, numatomų finansuoti pagal visas šios pažangos priemonės veiklas, atrankos būdas – planavimas. Tai atitinka Strateginio valdymo metodikos 135.2 papunkčio nuostatas – projektais numatoma prisidėti vykdant Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme nustatytas savivaldybių savarankiškas funkcijas (žr. IV skyrių „Pažangos priemonės veiklos, projektų vykdytojai ir partneriai“).

Visais atvejais projektai turi atitikti Regioninės pažangos priemonės Nr. 02-001-06-08-02 (RE) „Plėtoti žaliają infrastruktūrą urbanizuotoje aplinkoje“ finansavimo gaires, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2023 m. lapkričio 3 d. įsakymu Nr. D1-361 „Dėl Regioninės pažangos priemonės Nr. 02-001-06-08-02 (RE) „Plėtoti žaliają infrastruktūrą urbanizuotoje aplinkoje“ finansavimo gairių patvirtinimo“ (toliau – Finansavimo gairės).

VI SKYRIUS PAŽANGOS PRIEMONĖS PRISIDĖJIMAS PRIE HORIZONTALIŲJŲ PRINCIPŲ ĮGYVENDINIMO

4 lentelė. Informacija apie pažangos priemonės prisidėjimą prie HP

Eil. Nr.	Horizontalieji principai (toliau – HP)	Informacija apie pažangos priemonės prisidėjimą prie HP
1.	Darnaus vystymosi	<p>2022–2030 metų plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos aplinkos apsaugos ir klimato kaitos valdymo plėtros programoje⁸ suplanuotoje pažangos priemonėje 02-001-06-08-02 (RE) „Plėtoti žaliają infrastruktūrą urbanizuotoje aplinkoje“ numatyta, jog bus prisidedama prie Darnaus vystymosi horizontaliojo principo įgyvendinimo.</p> <p>Įgyvendinant projektą regione pagal šią pažangos priemonę ir plečiant žaliają infrastruktūrą turės būti prisidedama prie Jungtinių Tautų darnaus vystymosi vienuoliktojo tikslo – siekti miestų ir gyvenviečių įtraukumo, saugumo, atsparumo ir darnumo įvairiose srityse, taip pat siekiama sumažinti vienam gyventojui tenkantį neigiamą miestų poveikį aplinkai ir dvyliktojo tikslo – darnių vartojimo ir gamybos modelių užtikrinimo, siekiant darnaus gamtos išteklių valdymo ir veiksmingo jų naudojimo – įgyvendinimo. Projektai turės atitikti Finansavimo gairių 3 dalyje nustatytus horizontaliųjų principų laikymosi reikalavimus, turi būti laikomasi reikšmingos žalos nedarymo principo.</p> <p>Projekto įgyvendinimo metu bus vykdomos investicijos į žaliosios infrastruktūros poreikio žemėlapių parengimą, ir jame numatytų gamtinio karkaso sprendinių, susijusių su žaliosios infrastruktūros plėtra urbanizuotose teritorijose, įgyvendinimą – kokybiškų ir daugiafunkčių (teikiančių įvairias ekosistemines paslaugas) viešųjų žaliųjų erdvių, želdynų (vertingoms buveinėms, žydinčioms pievoms atkurti ir tvarkyti, siekiant didinti apdulkinančių populiacijas), kt. žaliosios infrastruktūros elementų kūrimą, žaliųjų jungčių mieste stiprinimą, apleistų teritorijų sutvarkymą, paverčiant šias teritorijas žaliosiomis jungtimis, rekreacijos zonomis, oro taršos mažinimo elementais, ekonominę ir socialinę naudą teikiančiais objektais. Projektas prisidės prie darnaus vystymosi tikslų – nelygybės mažinimo, klimato kaitos švelninimo.</p>
2.	Inovatyvumo	Įgyvendinant pažangos priemonę nebus tiesiogiai prisidedama prie inovatyvumo (kūrybingumo) horizontaliojo principo įgyvendinimo. Nenumatyta veiksmų, kurie darytų neigiamą poveikį inovatyvumo principo įgyvendinimui.
3.	Lygių galimybių visiems	Projektai turės atitikti Finansavimo gairių 3 dalyje nustatytus horizontaliųjų principų laikymosi reikalavimus. Projektais negali būti numatyta apribojimų, kurie turėtų neigiamą poveikį lygių galimybių ir nediskriminavimo dėl lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, religijos,

⁸ Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. kovo 3 d. nutarimu Nr. 318 „Dėl 2022–2030 metų plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos aplinkos apsaugos ir klimato kaitos valdymo plėtros programos patvirtinimo“;

	įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, sveikatos būklės, negalios, seksualinės orientacijos, kalbos, etninės priklausomybės ar kitais pagrindais principo įgyvendinimui.
--	--

VII SKYRIUS IŠANKSTINĖS SĄLYGOS

2022–2030 m. regionų plėtros programoje Aplinkos ministerijos regioninei pažangos priemonei 02-001-06-08-02 (RE) „Plėtoti žaliają infrastruktūrą urbanizuotoje aplinkoje“ nustatytos išankstinės sąlygos:

1. Miestams, turintiems daugiau kaip 20 000 gyventojų, parengti ir patvirtinti žalinimo planai pagal aplinkos ministro patvirtintą metodiką žalinimo planams rengti. Kitoms urbanizuotoms vietovėms parengti ir patvirtinti žaliosios infrastruktūros poreikio žemėlapiai pagal aplinkos ministro patvirtintą metodiką žaliosios infrastruktūros poreikio žemėlapiams sudaryti.

2. Projektai įgyvendinami urbanizuotose teritorijose, kurių gyventojų tankis yra 1500 gyventojų/km² arba didesnis ir kurių gamtinių ir antropogeninių plotų santykis yra mažesnis nei 1,5 (t. y. neatitinka optimalaus Lietuvos teritorijos žemės naudmenų plotų santykio, kurį sudaro 60 proc. natūralios naudmenos ir 40 proc. intensyvaus naudojimo antropogeninės naudmenos) taip, kaip numatyta žalinimo planuose ar žaliosios infrastruktūros poreikio žemėlapuose. Į mažesnio nei 1500/km² gyventojų tankumo teritoriją gali patekti ne daugiau kaip 20 proc. tvarkomos teritorijos.

ATITIKTIS: Vilkaviškio rajono savivaldybė, kurioje planuojamos investicijos pagal pažangos priemonę, yra įvykdžiusi išankstinių sąlygų reikalavimus:

1. Remiantis Finansavimo gairių 2.8.3 p. parengta Vilkaviškio miesto žalinimo schema. Patvirtinta 2024 m. gegužės 31 d. Vilkaviškio rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. B-TS-438 „Dėl Vilkaviškio miesto dalies teritorijos žalinimo schemos (žemėlapio) patvirtinimo“⁵;

2. Projektą numatoma įgyvendinti pagrindinėje gardelėje kurios koordinatės: 437500:6057791. Gyventojų tankis šioje gardelėje yra 3711 gyventojų/km² (žr. 2 pav. Tvarkomos teritorijos Vilkaviškio mieste schema). Gamtinių ir antropogeninių plotų santykis numatomoje tvarkyti teritorijoje yra 1 (nepralaidžių dangų ir žaliosios infrastruktūros santykis (paprastosios trupmenos skaitiklis) yra 5, nepralaidžių dangų ir žaliosios infrastruktūros santykis (paprastosios trupmenos vardiklis) yra 5)

Dalis 2 paveiksle „Tvarkomos teritorijos Vilkaviškio mieste schema“ nurodytų sprendinių patenka į mažesnio tankumo teritorijas (gardelės koordinatės 437500:6058791 (gyventojų tankis 935); gardelės koordinatės 438500: 6057791 (gyventojų tankis 1507); gardelės koordinatės 438500: 6056791 (gyventojų tankis 822); gardelės koordinatės 437500: 6056791 (gyventojų tankis 1373), **gardelės koordinatės 436500: 6057791 (gyventojų tankis 609)**. Bet tai sudarys ne daugiau kaip 20 proc. tvarkomos teritorijos.

VIII SKYRIUS
PAŽANGOS PRIEMONĖS STEBĖSENOS RODIKLIAI

Produkto ir rezultato rodikliai pažangos priemonei ir jos veiklai pasirinkti vadovaujantis Finansavimo gairių 2.1. dalyje „Finansuojamos veiklos ir siekiami stebėsenos rodikliai“ pateikta informacija.

5 lentelė. Pažangos priemonės veiklų produkto rodikliai

Pažangos priemonės veiklų produkto rodikliai							
Veiklos pavadinimas	Rodiklio kodas	Rodiklio pavadinimas, matavimo vienetas	Rodikliui pasiekti planuojama panaudoti pažangos lėšų suma, Eur		Siektinios rodiklio reikšmės		Siektinios rodiklio reikšmės nustatymo pagrindimas
			Iš viso	Iš jų ES, kitos tarptautinės finansinės paramos ir valstybės biudžeto lėšų suma	Tarpinė reikšmė (2025)	Galutinė reikšmė (2030)	
1	2	3	4	5	6	7	8
Žaliosios infrastruktūros plėtra	P.B.2.0036	Žalioji infrastruktūra, kuriai suteikta parama kitais nei prisitaikymo prie klimato kaitos tikslais, ha	3 616 506,00	3 074 030,00	0	28,10	Preliminari reikšmė nustatyta remiantis numatomo įgyvendinti projekto 1.1.1. „Žaliosios infrastruktūros plėtojimas Vilkaviškio mieste“ informacija.

6 lentelė. Pažangos priemonės rezultato rodikliai

Pažangos priemonės rezultato rodikliai							
Rodiklio kodas	Rodiklio pavadinimas, matavimo vienetas	Pradinė rodiklio reikšmė (2023)	Rodikliui pasiekti planuojama panaudoti pažangos lėšų suma, Eur		Siektinios rodiklio reikšmės		Siektinios rodiklio reikšmės nustatymo pagrindimas
			Iš viso	Iš jų ES, kitos tarptautinės finansinės paramos ir valstybės biudžeto lėšų suma	Tarpinė reikšmė (2025)	Galutinė reikšmė (2030)	
1	2	3	4	5	6	7	8
R.B.2.2095	Gyventojai, galintys naudotis nauja ar patobulinta žaliaja infrastruktūra, asmenys	0	3 616 506,00	3 074 030,00	0	10 000	Preliminari reikšmė nustatyta remiantis numatomo įgyvendinti projekto 1.1.1. „Žaliosios infrastruktūros plėtojimas Vilkaviškio mieste“ informacija.

Marijampolės regiono plėtros tarybos administracijos direktorė

_____ (parašas)

_____ (vardas ir pavardė)

**IV SKYRIUS
PAŽANGOS PRIEMONIŲ APRAŠAS**

**XII SKIRSNIS
Nr. LT024-03-02-02 „Žaliosios infrastruktūros plėtra Marijampolės regione“**

4 lentelė. Pažangos priemonės įgyvendinimo rezultato rodikliai

Eil. Nr.	Rodiklio kodas	Rodiklio pavadinimas (matavimo vienetas)	Pradinė rodiklio reikšmė (2022)	Siekimos rodiklio reikšmės	
				Tarpinė siektina reikšmė (2025)	Galutinė siektina reikšmė (2030)
1	2	3	4	5	6
1.	R.B.2.2095	Gyventojai, galintys naudotis nauja ar patobulinta žaliaja infrastruktūra, asmenys	0	0	10 000

5 lentelė. Pažangos priemonės finansavimo šaltiniai ir preliminarus pažangos lėšų poreikis

Finansavimo šaltiniai	Lėšų poreikis, eurais
1	2
1. Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų lėšos:	3 074 030,00
1.1. Valstybės biudžeto lėšos	0,00
-	0,00
1.2. Europos Sąjungos (toliau – ES) ir kitos tarptautinės finansinės paramos bendrojo finansavimo lėšos	0,00
1.2.1. 2021–2027 m. ES struktūrinių fondų bendrojo finansavimo lėšos (1.2.2.8.1.)	0,00
1.2.2. Savivaldybių biudžeto lėšos	0,00
1.3. ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos	3 074 030,00
1.3.1. 2021–2027 m. ES struktūrinių fondų lėšos (1.3.2.8.1.)	3 074 030,00
1.4. Tikslinės paskirties valstybės biudžeto lėšos	0,00
-	0,00
2. Kitos lėšos:	542 476,00
2.1. Savivaldybių biudžetų lėšos	542 476,00
2.2. Privacios lėšos	0,00
2.3. Kitos viešosios lėšos	0,00
IŠ VISO	3 616 506,00

6 lentelė. Pažangos priemonės veiklos, poveiklės ir (arba) projektai

Veiklos, poveiklės, projektai	Veiklos, poveiklės, projekto tipas	Galimi pareiškėjai arba projektų vykdytojai, kai projektai atrenkami planavimo būdu	Galimi partneriai	Projektų atrankos būdas	Tiesiogiai prisidedama prie IP	Projektų finansavimo forma	Pažangos lėšos (eurais) ir jų finansavimo šaltiniai					Stebėsenos rodikliai		Įgyvendinimo pradžia (metai, ketv.)	Įgyvendinimo pabaiga (metai, ketv.)
							Iš viso	Iš jų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų lėšos, ne daugiau kaip			Iš jų kitos lėšos, ne mažiau kaip	Rodiklio kodas, pavadinimas ir matavimo vienetas	Siekta rodiklio reikšmė (2029)		
								Valstybės biudžeto lėšos	ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos bendrojo finansavimo lėšos	ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1. Žaliosios infrastruktūros plėtra	1	Savivaldybių administracijos	Privatus juridiniai asmenys	Planavimas	Darnaus vystymosi	Dotacija	3 616 506,00	0,00	0,00	3 074 030,00	542 476,00	P.B.2.0036 Žalioji infrastruktūra, kuriai suteikta parama kitais nei prisitaikymo prie klimato kaitos tikslais, hektarai R.B.2.2095 Gyventojai, galintys naudotis nauja ar patobulinta žaliaja infrastruktūra, asmenys	28,10 10 000	2025 m. III ketv.	2028 m. II ketv.
1 veiklos poveiklės neskiriamos															
1.1.1. Žaliosios infrastruktūros plėtojimas Vilkaviškio mieste		Vilkaviškio rajono savivaldybės administracija	Akcinė bendrovė „Via Lietuva“		Darnaus vystymosi		3 616 506,00	0,00	0,00	3 074 030,00	542 476,00	P.B.2.0036 Žalioji infrastruktūra, kuriai suteikta parama kitais nei prisitaikymo prie klimato kaitos tikslais, hektarai R.B.2.2095 Gyventojai, galintys naudotis nauja ar patobulinta žaliaja infrastruktūra, asmenys	28,10 10 000	2025 m. III ketv.	2028 m. II ketv.
Iš viso pažangos priemonės veikloms:							3 616 506,00	0,00	0,00	3 074 030,00	542 476,00				

Pastaba. Pareiškėjas (projekto vykdytojas) gali prisidėti prie projekto finansavimo mažesne kitų lėšų suma, nei numatyta lentelės 12 stulpelyje, jeigu ir esant mažesnei kitų lėšų sumai projektas atitinka Regioninės pažangos priemonės Nr. 02-001-06-08-02(RE) „Plėtoti žaliąją infrastruktūrą urbanizuotoje aplinkoje“ finansavimo gairėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2023 m. lapkričio 3 d. įsakymu Nr. D1-361 „Dėl regioninės pažangos priemonės 02-001-06-08-02 (RE) „Plėtoti žaliąją infrastruktūrą urbanizuotoje aplinkoje“ finansavimo gairių patvirtinimo“, nustatytas reikalavimus dėl didžiausios galimos projekto išlaidų finansuojamosios dalies.

7 lentelė. Pažangos priemonės specialieji projektų atrankos kriterijai

Eil. Nr.	Specialieji projektų atrankos kriterijai	Pažangos priemonės veikla (-os)	Atitikties specialiajam projektų atrankos kriterijui vertinimo aspektai
1	2	3	4
	<i>Nenustatomi</i>		

8 lentelė. Pažangos priemonės prioritetingi projektų atrankos kriterijai

Eil. Nr.	Prioritetingi projektų atrankos kriterijai	Pažangos priemonės veikla (-os)	Atitikties prioritetingam projektų atrankos kriterijui vertinimo aspektai
1	2	3	4
	<i>Nenustatomi</i>		

9 lentelė. Reikalavimai projektams

Eil. Nr.	Veikla (-os) ir (ar) poveiklė (-ės), kurios projektams taikomas reikalavimas	Reikalavimai projektams
1	2	3
1.	1 veikla „Plėtoti žaliąją infrastruktūrą“	Projektai, kuriuos numatoma finansuoti ir įgyvendinti pagal šią pažangos priemonę, turi atitikti: 1) Regioninės pažangos priemonės Nr. 02-001-06-08-02(RE) „Plėtoti žaliąją infrastruktūrą urbanizuotoje aplinkoje“ finansavimo gairių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2023 m. lapkričio 3 d. įsakymu Nr. D1-361 „Dėl regioninės pažangos priemonės 02-001-06-08-02 (RE) „Plėtoti žaliąją infrastruktūrą urbanizuotoje aplinkoje“ finansavimo gairių patvirtinimo“, reikalavimus; 2) 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ administravimo taisyklės ir Projektų administravimo ir finansavimo taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2022 m. birželio 22 d. įsakymu Nr. 1K-237 „Dėl 2021-2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ įgyvendinimo“.

10 lentelė. Kiti reikalavimai dėl pažangos priemonės įgyvendinimo

Eil. Nr.	Reikalavimai
1	2
	<i>Nenustatomi</i>